

Camí Ral³³

Butlletí informatiu i d'opinió Vila de Copons

Gener de 2012 número 33

Butlletí informatiu i d'opinió Vila de Copons
Edita: Ajuntament de Copons, Àrea Municipal de Cultura
Àngel Guimerà, 8, 08289 Copons, Anoia, Tel. 938 090 000 Fax: 938 090 013
Correu electrònic: camiral@copons.net
Disseny i maquetat: ESPAI GRAFIC, Igualada
Dipòsit legal: B-7571-96
Tiratge: 300 exemplars

Publicació periòdica
Imatge portada: El Gat **Foto:** Cesc Salané Sabater
Coordiniació: Elisenda Mercadal Segura, Núria Pons Torrents i Montse Soterias Corbella
Agraïm la col·laboració d'Ingrid Saumell Gasso

Sumari

- 3 Editorial
- 4 Masarnau, avui més que mai
- 4 Arxiu o recull de fonts orals de Copons
- 5 Ha mort Pepita Estruch, una anarquista de Copons
- 6 Eines i feines del camp III. La sega
- 8 Antonia Marginet Planell
- 11 Concurs infantil El Gorg de Nafre
- 12 Activitats escola-família. Dos capgrossos més
- 12 Curset de natació
- 13 Festa Major d'estiu
- 14 Hereu i pubilla de Copons 2011
- 14 Teatre. Ens anem fent grans
- 15 Els bastoners de Copons no paren
- 16 Resum de fets, activitats i actes. De juliol a desembre 2011
- 17 Què s'està fent?
- 18 Senyeres: Calaf
- 19 Transports i telèfons d'interès

Els articles publicats a Camí Ral reflecteixen solament l'opinió dels autors, no forçosament la de l'Ajuntament.

Editorial

Impliquem-nos!

Us convidem a COMPARTIR un nou Camí Ral.

Nosaltres ja hem compartit la feina d'escriure, entrevistar, recollir fotografies, corregir, maquetar... Ara és el gran moment de compartir aquesta tasca amb vosaltres, TOTS els lectors.

Vet aquí que en un petit racó d'aquest món globalitzat i accelerat tenim el luxe de compartir molt més que aquesta lectura: L'ajuntament obre les portes per compartir oportunitats i neguits, que són els de tots encara que algú faci el despistat. Mestres, mainada i famílies compartim escola. Compartim fent grans entre tots les festes majors i els reis. Compartim caramelles, bastoners i teatre... I quina meravella encara més gran veure que tot això ho compartim persones de diferents edats i procedències, coponencs de naixement o de sentiment, tots per igual.

En una societat que empeny a l'individualisme, compartir la voluntat i el goig de ser un equip no és prou bona recompensa? Quin campionat mundial podem guanyar que valgui més que la unitat de poble ?

IMPLIQUEM-NOS TOTS amb Copons !

Les portes són obertes, cal que ho estiguin de bat a bat i també que n'obrim de noves.

TOTS, petits i grans, i sobretot el jovent, no tingueu por de proposar idees ni de posar-les en marxa.

Bona Festa Major de Sant Sebastià !

Elisenda Mercadal Segura

ALBA CLOSA FRANQUET

Masarnau, avui més que mai

Jaume Ortínez Vives

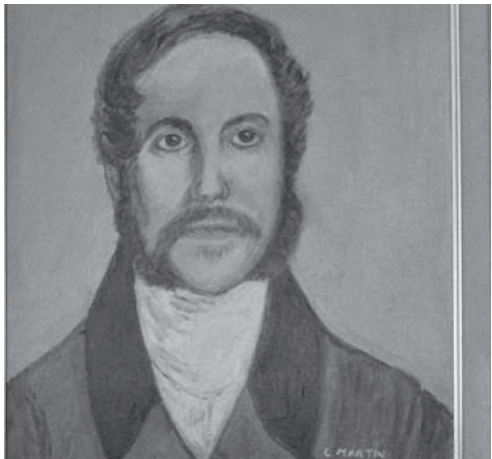
A la invitació d'escriure en aquest Camí Ral vaig respondre suggerint de parlar sobre els descendents dels comerciants coponencs -amb cognom i ascendència ben clara- que van assistir a l'últim casament reial. Però els temps són els que són i, davant la virulència de la situació econòmica que afecta a tothom, vaig preferir mirar dessota del Palacio de Oriente i baixar fins a la Casa de Campo de Madrid per conèixer en viu una altra realitat d'origen coponenc que perviu i fa una feina extraordinària. Em refereixo al Centro de Acogida e Integración Social Santiago Masarnau, situat a la boca de metro de Batán a tocar de la Casa de Campo.

De Santiago Masarnau ja en vàrem escriure al Camí Ral i en vaig parlar a la nova Sala Polivalent acompanyat de la pianista Anna Closa. Allà a la Sala Polivalent vàrem prioritzar l'aspecte musical de Masarnau, el que li valgué el títol que comporta d'utilització del "de". Vàrem parlar, doncs, del músic Santiago de Masarnau, amic de Chopin, Rossini, Mendelson..., home que assoleix fama i benestar a Londres, París i finalment a Madrid. Però en un context de greu crisi econòmica i social, Masarnau deixa el "de", deixa al límit més baix el piano i es deixa de festes, amics i honors per llançar-se en ajuda dels més necessitats. Ho fa articulant una xarxa de

servei formada per centenars, que esdevindrien milers, de cèl·lules de dues persones que s'apropaven i coneixien les necessitats de cada família i hi actuaven proporcionant menjar, formació, treball, ajuda en una paraula. Ara el Centre Masarnau és un lloc viu -molt viu- si ens atenem al que vàrem veure en la nostra visita en ple pont de ponts de desembre i en hora en que comerços i administracions públiques semblaven mortes. Molta gent esperant el seu torn per ser atesa i infinitat d'informacions ben vàlides i de tota mena al taulell d'anuncis i unes persones serioses, molt disposades i amables per atendre'ls. Cada dia fan 250 dinars per a qui ho necessita en un menjador net i alegre. Menjar i dormir, i tràmits i ajudes i tot el que poden.

Aquest, però, no és l'únic centre de l'obra iniciada per Masarnau. N'hi ha d'altres, que no coneixem, però dels que sabem que sota el nom de Masarnau donen ajuda, consell i consol.

Masarnau fou un cognom arrelat a Copons durant més de dos segles i present encara durant una part del segle XX. L'últim viatge de Santiago de Masarnau a Copons ja fou per vendre les seves últimes pertinences i aportar-ne el líquid a la seva obra d'ajuda. Obra que sabem, i ara veiem, que perdura. I és bo de recordar-ho des de Copons. ■

MARIA GREGORI

Centro de Acogida e Integración Social Santiago Masarnau, Madrid

Ha mort Pepita Estruch, una anarquista de Copons

Antoni Dalmau Ribalta

Escrit publicat a la "Revista d'Igualada" número 38, el setembre de 2011.

El nostre agraïment a l'autor i a la "Revista d'Igualada" per autoritzar-nos a publicar el seu escrit.

El mes de febrer passat, i en una residència d'avis de París, va morir una dona de 90 anys que havia nascut a Copons i que, a desgrat d'una biografia prou atzarosa, avui deu ser una perfecta desconeguda de la gent de l'Anoia. Es deia Pepita Estruch i Pons, encara que molts la coneixien per *Pepita Carnicer*, i va ser anarquista tota la vida. Seguim-ne una mica el rastre, en base a les informacions biogràfiques que ens n'han donat Miguel Íñiguez, Emilià Páez i Elisenda Mercadal.

Pepita Estruch va néixer el 28 de desembre de 1920. Filla de Francisco, segador, i d'Antònia, la família materna era originària de cal Martí de la Muntanya, un indret dels afores de Copons on residien. Els seus germans eren Francesc Xavier (*Paco*), Beatriz i Josep. La família va traslladar-se després a baix al poble, a cal Noi Teia, on tenien una fonda. La mare i la Pepita van entrar a treballar a la fàbrica de teixits de Copons, on la primera triava trossos i la segona feia bitlles. Durant la guerra (1937-1939), la Pepita va ser bibliotecària de les Joventuts Llibertàries de Copons i, amb la seva mare, membre de la delegació de la fàbrica. Acabada la guerra, tota la família sencera va exiliar-se cap a França.

En els anys de l'ocupació, la Pepita va formar part de la resistència al nazisme en la

zona de Chartres (1942-1944). Després va viure a París, al boulevard Port Royal. Va ser activista del grup anarcofeminista *Mujeres Libres*, que, havent hagut de desaparèixer forçosament en acabar la guerra, va reconstituir-se a París l'any 1963. Concretament, va ser-ne la tesorera i va col·laborar en el seu butlletí. Era molt amiga d'una altra membre molt significada d'aquest grup, la coneguda Sara Berenguer. El 1999 va col·laborar en l'edició del llibre *Mujeres libres. Luchadoras libertarias*, editat a Madrid per la Fundación Anselmo Lorenzo. En el pla personal, i després de quedar viuda d'Antonio Arias, que va ser deportat a Alemanya el 1942, va unir-se a Antonio Carnicer —d'aquí el cognom amb què molts la coneixien— i, mort aquest en accident de moto el 1958, a Rafael Mari de Dios, que va traspasar l'any 2008. El germà de Pepita Estruch, Francesc Xavier (*Paco*), va compartir les seves mateixes idees llibertàries. Més petit que ella —havia nascut, també a Copons, el 12 de gener de 1923—, va militar igualment en el seu poble i va passar a l'exili l'any 1939. Envaïda França pels nazis, es va enrolar a la guerrilla antialemanya fins que van detenir-lo el 28 d'agost de 1943. Empresonat a Compiègne, van deportar-lo a Karlsruhe i tot seguit van empresonar-lo a Frankfurt, fins que el van enviar a treballar dotze hores diàries en una

ELISENDA MERCADAL SEGURA

Pepita Estruch, l'any 2003

fàbrica d'armes de Prengheaim. Allí van alliberar-lo els americans el 13 d'abril de 1945. En els anys següents, Paco Estruch, que va prosperar econòmicament i tenia fàbrica pròpia, va centrar gran part de la seva activitat en el món dels deportats: va ser secretari general de la Federació Nacional dels Deportats Internats Resistent i Patriotes de l'Aisne, delegat al comitè nacional i membre del *Jury* de la Correcció dels Deures de la Resistència i la Deportació. Així mateix, va donar conferències a instituts i col·legis sobre la seva experiència a Alemanya i va militar a la CNT d'Aisne juntament amb el seu cunyat Antonio Carnicer i Ramón Álvarez. Va morir a Jaulgonne (Picardia) el setembre de l'any 2000. ■

Arxiu o recull de fonts orals de Copons

Roser Grau Lluçà

En el darrer exemplar del Camí Ral vaig proposar constituir l'arxiu - en diem arxiu perquè tenim la voluntat de guardar-lo i classificar-lo, però com que un dels primers passos és fer un seguit d'entrevistes, seria més apropiat dir-ne recull - de fonts orals del nostre poble, i en aquest article explicaré més concretament què podríem fer. Crear un arxiu d'aquest tipus sempre és factible, sempre és difícil i sempre és massa tard. És factible perquè una part dels recursos necessaris els tenim a l'abast: alguns voluntaris que vulguin fer d'entrevistadors i uns altres que estiguin d'acord en ser entrevistats, una bona càmera filmadora i un guió que cal construir de manera participativa entre els qui vulguin tirar endavant el projecte. La part difícil és que aquest tipus de projectes requereixen un temps de dedica-

ció - que moltes vegades és més escàs del que un voldria - i també d'una estructuració, coordinació i seguiment per tal que no s'estronquin a mig camí, que no sempre s'entén con un component vital i imprescindible. Sempre és massa tard, perquè quan ens adonem que voldríem haver-los endegat, ja han desaparegut o estan en risc de fer-ho, molts dels testimonis que ens podrien haver aportat la seva experiència personal i única, i ja no som a temps de demanar-els-hi-la. A gairebé tothom li agrada que li expliquin històries, o contes. I quan una persona explica una vivència que per a ella ha estat important, sempre l'explica amb sentiment, i ho fa de manera que el relat sol ser interessant. Doncs bé, fer un projecte de recull de fonts orals consisteix en demanar a persones que tenen coses a explicar, si ens les volen expli-

car davant d'una càmera o una gravadora d'àudio, i fixar l'explicació de vivències per part dels protagonistes en arxius (ara ja digitals) que es puguin dipositar en algun lloc. També cal fer públic que existeix aquest dipòsit, i és molt important que estigui guardat d'alguna manera que permeti un accés per la consulta i la recerca. Una forma cada vegada més emprada són els arxius on-line. Per tal que la trobada entre la persona entrevistada i la qui l'entrevista sigui fructífera, per tal de defugir els llocs comuns, les anècdotes ja conegudes i altres defectes habituals en molts d'aquests projectes, és necessària la voluntat dels entrevistadors de formar-se com a tals. No hi ha entrevistats poc "interessants", sinó males entrevistes fetes per entrevistadors que no han satisfet les expectatives del que s'havien proposat... perquè no en saben prou.

Assolít això, encara cal fer un camí bastant llarg, i la veritat és que si no tenim la seguretat que es farà tot aquest camí, és millor no començar: les entrevistes s'han de transcriure o indexar, s'han de dipositar i arxivar, com he dit abans, i s'ha de fer difusió que existeixen. Ah, i molt important!, s'ha de donar sempre les gràcies als entrevistats per haver-nos donat l'oportunitat de tenir més "elements" per conèixer millor la nostra història: vull dir que se'ls ha de tornar un exemplar del que hem filmat i transcrit - per a ells i/o les seves famílies - ; si aquest reconeixement es fa de manera institucional, el territori on es duu a terme aquest projecte disposa d'un nou patrimoni cultural que a partir d'aquest moment no deixa d'incrementar: comencen a aparèixer fotografies, documents, carnets, cartes i altres materials

oblidats, guardats o desvalorats, i els intergrats del col·lectiu es pregunten si aquests documents poden ser útils, si poden explicar millor allò que han testimoni, si no caldrà aportar-los també a l'arxiu... La nostra revista pot ser l'aglutinador dels qui vulguin iniciar aquí aquest projecte, només cal posar data i lloc i començar-ne a parlar. ■

MERCE FUGUELAT

Associació dels Quadrells. Projecte Molsa, recuperació de la Memòria Popular de la pagesia, impulsat per l'Associació l'Arada (Solsonès), que pretén explicar i documentar la vida a pagès durant el segle XX i fins el primer gran èxode rural a través de les fonts orals

Eines i feines del camp III

La sega

Montserrat Galí Segués

Amb 15 anys havia fet el seu primer dia de sega com un home. Tota la família n'estava molt satisfeta. En Roc, bastant cruixit per tot el dia de treball, dormia amb un somrís als llavis. Però el més satisfet de tots era l'avi. Se sentia cofoi d'haver ensenyat al seu nét i molt complagut que la seva humil nissaga tingués continuïtat amb un Roc tan valent i eixerit.

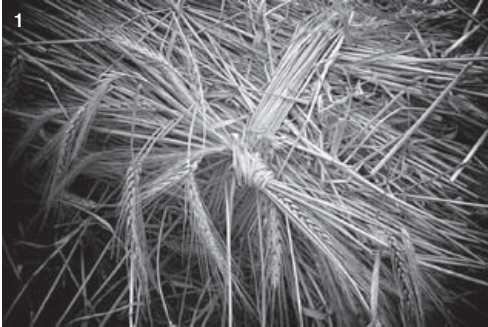
— Miquel! - va cridar l'àvia - *Ves al rebost a buscar el codonyat que avui en menjarem amb mató!*
— *Bona idea iaia!* - va dir en Miquel - *I en Roc on és?*
— *No ho se, fa estona que al teu germà no se'l veu . Amb la gana que sempre té aviat apareixerà per sopar.* - li contestà l'àvia.
— *Pare! L'àvia ha fet mató i avui en menjarem amb codonyat per sopar!* - Cridà en Miquel, fent puntetes per arribar a la barana del terrat i poder veure com el pare abeurava la mula.
— *Pare, que saps on és en Roc?*

Dalla

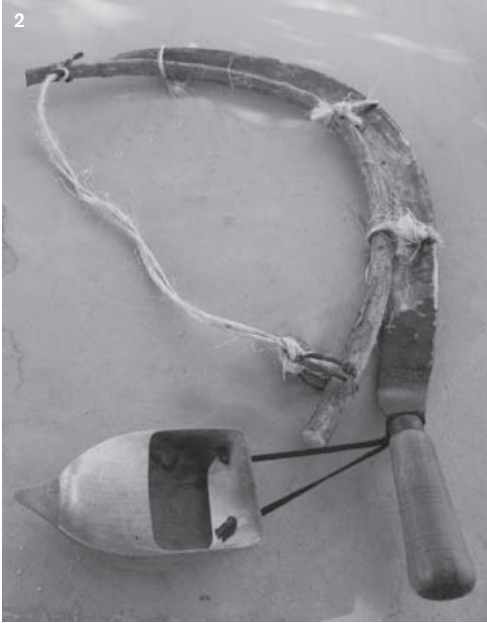
La mare que entrava a l'eixida amb una panereta amb ous per sopar intervingué:
— *Ni en Roc ni l'avi es veuen enlloc. Alguna en porten de cap!*
Tots ja eren a taula quan van arribar tots dos bastant acalorats.
— *D'on veniu?* - preguntaren tots a la vegada.
— *Rediantre, ja t'ho deia que si fèiem tard ens descobririen.* - va reaccionar l'avi.
— *I què és el que hem de descobrir? - interpel·là el pare.*
— *Que ja fa uns quants dies que ensenyo a en Roc a fer anar la dalla i el volant... i a fer vencills per poder lligar garbes amb el fus.* No voldràs estalviar-te un mosso i portar un vailet que no sàpiga dallar ni lligar? - va contestar l'avi - *Jo per segar tot el dia ja no serveixo, però per transmetre l'ús de la dalla i el volant encara sóc útil.*
— *I tant pare!* - afegí el Roc - *Com fa anar la dalla l'avi! Fa un bon rem (cereal que es talla amb un sol cop). Dalla obert i amb molta força. És un mestre extraordinari i ha tingut molta paciència per ensenyar-me'n.*
Tots quedaren bocabadats de l'astúcia de l'avi i tot eren preguntes per saber com ho feia en Roc. Estalviar-se un mosso era molt important. Feia dos anys que, fent un gran esforç, havien comprat la garbelladora, això estalviava feina a l'hora de segar i feia entrar algun jornal a la casa ja que podien anar a segar , amb la garbelladora, el camp d'altres. Aquest any no caldria llogar a ningú més per substituir a l'avi, que ja tenia un munt d'anys i un munt de feina feta. Els segadors serien el pare i el Roc amb l'ajuda d'en Perot. L'economia de la casa aniria endavant.
— *Quins tractes has fet amb en Perot?* - Va preguntar l'àvia.
— *Com l'any passat: ell ens ajuda i després nosaltres l'ajudarem a segar els seus camps.* - va aclarir el pare - *Demà començarem la sega. Fa més d'una setmana ja va ser Sant Isidre (15 de maig) i cal començar a segar l'ordi. He anat fins el camp de la carena i l'ordi ja és daurat... Hem d'esmol·lar les dalles i el volant. Després de sopar Roc, porta-ho tot cap aquí.*
Abans d'anar a dormir el pare també volgué fer de mestre d'en Roc i li ensenyà a afilar. Amb la dalla sobre la petita enclusa i a cops de martell va anar aprimant el tall amb molta cura. Després prengué la pedra molla, amb l'aigua del banyot, i va acabar d'afilar.
— *Ara ja estarà afilada per tot el dia?* -demanà en Roc, molt emocionat per començar la sega, i el pare li va explicar:
— *No, sempre cal portar el banyot amb la pedra a la cintura i repassar la dalla de tant*

en tant. Però si donem un cop amb una pedrota haurem de picar-la de nou amb l'enclusa i el martellet.
A les 5 del matí, quan clarejava, ja arribaven al camp de la carena. La mula havia carregat la garbelladora i ells havien carregat la resta: civader, dalles, volant, l'esmorzar... Des del camí estant, mentre posaven a punt la garbelladora, el pare va dir:
— *Roc agafa la dalla i obre pas per la garbelladora, procura fer un rem ample com la pastera de la segadora.* - observant-lo i veient que ho feia prou bé, afegí:
— *Ves fent tot el marge del camp. Aquí, a la carena, el sol escalfa molt aviat i podrem atrapar-te tot seguit amb la garbelladora.*
En Perot anava fent garbes de l'ordi que segava en Roc i quan el pas estigué lliure el pare s'assegué a la garbelladora i començà a segar. En Perot continuà fent garbes: ajuntava 2 o 3 gavelles, de les que deixava la garbelladora ja amuntegades, i amb un vencill d'espart ho lligava fent una garba. En Roc va dallar el vol del camp i el sota de les oliveres. També va segar un tros d'ordi, ajagut com una coca, amb el volant, protegint-se la mà amb l'esclopet. Quan va acabar en Perot li allargà uns quants vencills i junts es posaren a lligar garbes. A les 8 s'assegueren a esmorzar, sense oblidar de donar abans el civader a l'Escapçada, la mula, i abeurar-la.
— *Pensava que els vencills els fèiem amb l'ordi, o el blat. Per què ara fem servir vencills d'espart?* - digué en Roc.
— *Perquè l'ordi és més curt. El blat i el sègol, que són més llargs, es poden lligar fent un vencill, unint unes quantes tiges del mateix cereal, i ens estalviem de comprar l'espart, que és car.* - li explicà el pare. En Perot intervingué:
— *Degut al fort vent de la setmana passada hi ha un bon tros on han caigut les espigues.*
— *Quan vingui l'àvia li demanarem si pot espigolar una estona.* - intervingué el pare.
— Perot, saps que portarà l'àvia?... No?? - inquirí en Roc molt content.
—*Doncs oca rostida! La fa boníssima!*
— *Això és seguir la tradició! En menjarem per dinar?* - indagà en Perot.
— *No, pel trago d'abans de dinar* – respongué el pare.
Es posaren de nou a treballar. Tornaren a enganxar la mula a la garbelladora. En Perot la conduïa, segant, mentre el pare i en Roc feien garbes. A les 10 feren un trago de 5 minuts, reposar una mica, encara que fos a peu dret, era d'agrair. A quarts de 12 arribaren l'avi i l'àvia portant la cassola

1 Garba lligada amb un vencill del mateix cereal. **2** Volant (preparat pel transport) i esclopet per protegir la mà. **3** Banyot i pedra d'esmol·lar. **4** Garberes. **5** Enclusa per clavar a terra i afinar la dalla amb el martell.

amb l'oca rostida. En Roc corregué al seu encontre cridant:
— *Arriba la millor cuinera del món! Quina oloreta!*
— *Apa seu, que sempre tens un budell buit* - digué l'àvia satisfeta de la rebuda que li havia fet en Roc.
— *Pel trago no s'ha de seure gaire* - oposà en Roc. I el pare afegí:
— *Però si és per menjar oca rostida cal seure i assaborir-la bé, que prou ens ho mereixem.*
Després de fer un bon trago començaren de nou a segar i a lligar gavelles. El sol ja escalfava de valent. L'avi ajudava a fer garbes. L'àvia, amb el seu mocador al cap i un bon barret de palla, va anar a espigolar les espigues caigudes pel vent. L'ordi, si s'asseca massa, se li doblega la tija arran d'espiga i un cop de vent pot fer caure l'espiga a terra.
Passada la una arribà la mare carregada amb les provisions pel dinar i el berenar. Deslligaren a la mula de la garbelladora, li donaren el seu civader, l'abeuraren i la deixaren a descansar. Durant la tarda no segarien més amb la garbelladora. L'Escapçada podria reposar, ells tenien prou feina a fer garbes i garberes. S'assegueren a l'ombra d'una figuera i menjaren com si portessin una setmana fent dejuni. La conversa va ser animada sobretot quan en Perot va preguntar:
— *Com t'ho vas fer Roc per saber dallar, segar amb el volant, lligar garbes...?*
— *Ha estat l'avi qui li ha ensenyat !* - contestà la mare molt cofada de saber que en

Roc se'n havia sortit com a segador.
— *Caram, potser que ton avi posí una escola agrícola per ensenyar als més joves!* - digué en Perot mirant admirat en Roc.
— *No serà tant, no serà tant!* - Replicà l'avi molt satisfet i amb un somriure dissimulat. En acabar el dinar: una bona migdiada. Era l'hora més forta del sol i havien d'agafar forces pel treball de tota la tarda. Caldria fer totes les garbes. No podien deixar les gavelles esteses sense lligar car un "tartalló" (cop de vent) podia fer batuda (escampar i desfer totes les gavelles). Després, quan ja hi hagués marinada, farien les garberes. Després de berenar, lllonganissa i amanida, començaren a garberar. En Roc encara no tenia prou força per transportar les garbes cap a les garberes ja que calia transportar-les sense arrossegar-les.
— *Roc, com que tu amb això no ens pots ajudar, ves a abeurar l'Escapçada i li poses el civader amb ordi.* Després desmunta la roda de la garbelladora i la tornes a muntar a sota, apunt per anar de camí. Ep! també recull totes les eines.
Les dones i l'avi ja havien retornat cap a casa. Pel camí farien herba pels conills i les cabres. A casa encara hi havia un munt de coses per fer abans de sopar. Preparada la garbelladora en Roc ajudà a plantar les garberes. Amb l'ordi es feien garberes de dos peus, començant pel centre i posant les garbes del centre ben dretes i les de les puntes una mica inclinades. Es cobria la garbera amb garbes ajagudes , totes cap un mateix costat, per tal de que la pluja rellevisqués tota cap enfora. Per cobrir

es començava de fora cap endins i al arribar al centre s'estrebava l'última garba ben fort per falcar tota la garbera. En Roc preguntà:
— *Perquè no fem una garbera aquí que hi ha tantes garbes?*
— *Aquí, si cau una xafegada d'aigua, s'entollaria. Cal buscar un lloc segur.* - li explicà el pare.
— *Jo creia que les garberes eren més amples, aquestes no són massa estretes?*
— *No Roc.* - contestà el pare - *les de blat i sègol, que tenen les tiges més llargues, si que es fan de tres peus, però les d'ordi es fan de dos peus. Si les d'ordi les féssim de tres peus no quedarien ben cobertes amb les garbes de sobre.*
— *Ah! Perquè són més curtes!* - puntualitzà en Roc molt interessat.
— *Sí, això mateix. Ei!, no badis!! T'has descurat de posar unes quantes tiges de la garba puntera a sota de la següent. Fem això per tal que les garbes de sobre no relleisquin i s'aguantin unes amb les altres.* - va dir el pare.
Quan començava a fosquejar acabaren de garberar. Sort que les eines estaven recol·lides i la garbelladora apunt. Enganxaren la garbelladora a la mula i feren el camí de tornada. En Roc, tot caminant, ja se li aclucaven els ulls. Havien sortit de nit i quasi era de nit quan arribaven a casa. Sort que la mare ja tenia el sopar apunt i a l'última cullerada en Roc va dir:
— *Bona nit!* - i se'n va anar a dormir de cop.

El meu agraïment al Josep Lliró per la seva informació i consells. ■

Antonia Marginet Planell

Rosa Mata Francès

Nascuda el 12 de febrer del 1932.
Aviat farà 80 anys.

Dos dies després entro a casa seva per entrevistar-la. Només arribar em comenta que el seu fill li ha dit que segurament em faria dormir plana de tant que m’atabalaria. Em diu que si de cas m’assegui a la taula, que m’hi veuré més si he d’apuntar, però li ensenyo la gravadora i li dic que ja fa estona que la tinc engegada. Es queda bocabadada – ai mare – diu, i se la va mirant de reüll mig rient durant tota l’entrevista.

Començo preguntant on va néixer i què feia la seva família.

— Vaig néixer a Copons. Cap allà baix al Pou a Cal Batet, al costat de la casa dels policies. El meu pare era de Berga. Jo era bessona. Vam néixer nen i nena. I com que vam néixer a casa durant una nevada, tot fred... ai mira, oi que m’entens? Sort dels de Cal Vila que ens van baixar roba. Jo era menuda com una graciosa d’aquelles petites i el meu germà era normal. Però el nen es va morir al cap de 4 dies i vaig anar a quedar jo! El nen es va escolar pel llombrígol. Va venir la “comadrona” del secà, la del poble, que s’estava a la casa on viuen els de l’Eli-sabet del “circu”. Doncs vivia allà i feia el què podia la dona “ves”. A la meva mare li va dir: -primer t’arreglo a tu i després a la nena que de nens ja en tens un-. Un havia nascut pels peus i l’altre pel cap. Jo ja tenia un germà de 4 anys més. -I després de la nena arreglaré al nen- va dir. L’home de la Llúcia Pams sempre m’ho deia: - sembla que sigui avui que et veníem a veure. Pujàvem al “cuarto” a veure’t de tant petita que eres i deïem: aquesta nena es morirà!

— Em van haver de péixer fins als12 anys i a aquesta edat vaig tenir allò que en deien una “gàstrica”, com una infecció. I ja em donaven per morta. Era el dia de la festa major que m’havia de morir. Després d’haver passat això es va acabar el péixer i no vaig estar mai més malalta. El doctor, un que vivia a la Rambla, em va portar un remei que em va anar molt bé i ja va estar. Això deuria ser al 44.

— El meu pare ara no recordo si treballava a l’escorça o a la mina, i la meva mare rentava per les cases. Misèria i calamitat, ora pro nobis. Fins als 14 anys vaig anar a escola amb la “doña” Teresa. Vaig plegar per anar a la fàbrica de teixits del poble, allà darrera de Cal Manset. A part de l’escola em feien anar a collir olives per aquestes muntanyes amb un fred que pelava. En vaig acabar farta.

També vaig anar a cosir amb la Isabel de Cal Recader, dels 12 anys als 25.

Demano per els activitats de l’adolescència.

— Anàvem al cine i carretera amunt i carretera avall. Un dia baixaven tres germans amb bicicleta que vivien en una casa de pagès aquí dalt a Rubió i vam posar una corda a banda i banda de la carretera i els vam fer caure d’un en un tots tres – es tapa la boca amb la mà i es posa a riure -. Jo deuria tenir uns 17 anys. Érem tota una colla.

— Els diumenges anàvem al rosari. El mossèn Josep Andreu ens deia: - vosaltres veniu a rosari i després, apa, cap a ballar- Anàvem a ballar cap a les nou. L’avi del Carles Mas engegava la gramola i ja sentíem la música de lluny. Jo recordo molt l’època de l’Antonio Machín i els Angelitos Negros. Érem molta colla. Però després ja va venir això del poble que es va esgavellar.

Això de dalt i de baix?- li dic.

— Sí, això, ja ho saps oi? Però d’això no cal parlar-ne que hi ha gent que encara li dura. Doncs vam fer una obra de teatre que es deia La Carbonera. La vam estrenar a l’abril. Però al juny ja va venir l’altre mossèn, el mossèn Jesús, i ens la va fer repetir davant d’ell i quan va veure que ballàvem de “gitanillas”, jo i una altra, doncs va dir que ja no la fariem més.

I el teu home, quan va aparèixer a la teva vida?

— Mira com és la vida... La mare de la Maria Teresa de Cal Xera vivia a Cal Manset de la muntanya. Es deia Teresina i tenia 14 o 15 anys. Jo en tenia 4 més. Doncs resulta que se’n va anar a Orpí de festa major i va conèixer al Ramon, el que va ser el meu home. Però la Teresina era molt jove. Ai com són les coses. Això deuria ser cap al 51. Resulta que un dia passejàvem la Madrona germana de l’Antonieta de Cal Sant Guim i se’ns para un xicot amb una bici i ens diu:- escolteu nenes, on és Cal Manset?- I li vam indicar. Era el Ramon. Ell va anar-hi uns quants diumenges però a la Teresina, que era tan jove, no li va agradar. Al seu pare sí que li agrada-va perquè volia un pubill. Però allò ja es va desfer. Jo no havia tingut xicot fix però allò que te’n fa gràcia algun. I a l’any 54 el vam veure al ball. Toquen la gramola i el Ramon que em ve a buscar. I ja m’hi vaig enganxar.

CEDDES PER ANTONIA MARGINET PLANELL

Ja va estar!! Va anar venint, venint i al 57 ens vam casar. Quan em vaig casar vaig anar a viure a Carme.

Aquí l’Antonieta para i em diu — ai, a veure que t’estic “fument un rotllo” ara aquí — Li dic que no, que és tot això el què vull que m’expliqui que per això he vingut. Li agrada xerrar però pateix per molestar o atabalar-me. És una senyora gran que té molt clar que la gent més jove té una altra manera de viure i uns altres interessos, i ho entén i ho troba bé. Coneix els temps que viu i no els desaprova. Diu que no, però té el cap ben clar.

I de la guerra? Te’n recordes?

— I tant que sí. Moltes coses. Quan va començar tenia 4 anys. En aquelles cases que toquen els brodats hi havia un “batallón” de soldats. No sé quant temps van estar-s’hi. El cuiner va portar una noia molt maca que deia que era la dona, però no ho era. Molt maca molt. Com que casa meva tocava allà baix, la meva mare feia menjar per la gent que passava. El cuiner se’n va “enterar” i ve a casa i ens diu en castellà – “a ver si puede tener esta chica a dormir”- perquè allà no la podia tenir. Aquesta noia era de Balaguer. Però és que era maca. El cuiner venia a dormir a casa amb ella i dormien tots dos al meu llit! I jo al llit del meu germà. El meu pare era a la guerra. Aquella noia em feia uns petons quan va marxar... deuria ser al 39, jo tenia 7 anys i uns plors.. La vam intentar trobar per la ràdio, el meu germà, en allò que buscaven a gent que deien “españa para los españoles”. La noia es deia Avisión Pla, encara me’n recordo. Al cap de quinze dies vam rebre una carta doble que el carter va dir – “ves” que no hi hagi una bomba aquí- . Al paquet hi havia un llaç blau cel de seda per posar-me al cap. Després me’l van tenyir de negre quan es va morir l’avi. (Aquí l’Antonieta fa cara d’indignada i després se li escapa el riure i diu –Déu meu). Doncs aquesta mossa va marxar amb unes dones que van passar i se la van emportar. El cuiner li va dir que marxés amb elles perquè el batalló havia de marxar.

— També recordo molt quan es va ensorrar el pont. Van anar ensorrant les voltes una després de l’altra. Amb l’explosió les pedres entraven per les gatoneres i les cases tremolaven. Va quedar un carrer de pedres...Al vespre que van ensorrar el pont van arribar els nacionals amb uns soldats tots “xulos”. Amb el meu germà vam anar a veure els

cavalls. En algunes cases els donaven de beure amb el porró. El meu pare quan van ensorrar el pont ja havia baixat de les muntanyes i s’estava amagat a la mina del costat dels Brodats. De l’aigua se li van congelar les cames però ja estava a tocar de casa.

— Quan van tornar a fer el pont un dia van sentir “barraboum”. Resulta que se’ls va ensorrar la bastida de la primera volta. Allà va caure el pare del Josep M. del castell que era paleta i el seu germà. Aquest es va morir i el van passar pel carrer amb una manta. Al seu fill, el Pepet de la granja, se li van aixecar els cabells. Tots drets!

– També recordo que les iaies deien: - ara venen els “aeroplanus”, correu a sota les oliveres del Ferrer! (allà on hi ha el gas)- Allà hi havia una feixa d’oliveres. Tota la canalla estirats allà mentre passaven els avions, amb un tronc a la boca, perquè si tiraven una bomba no ens explotessin els pulmons. Això deien. No vam passar gana durant la guerra perquè teníem mongetes i cigrons. Però havia d’amagar l’oli... ho havíem d’amagar tot. I venien gent d’Igualada a demanar menjar. El cuiner del “batallón” ens donava pots de llet de La Lechera. I recordo que al “batallón” feien una caldera gran, plena de lleties i hi “fumien” uns trossos de carn... potser era gat i tot!

Tornem al casament Antonieta.

– Doncs amb el Ramon vam festejar tres anys. A casa del meu sogre, que eren de pagès, no em volien perquè jo era una mossa de fàbrica. Ells s’estaven a Orpí. De les mosses de fàbrica no en volien saber res. Per què? Aaaaah. Pues va anar “aixís”. Després sí, ja em van agafar bé perquè vaig anar a viure a Carme. Vaig plegar de la fàbrica i cap allà. Vam anar a una casa de lloguer, sols, era graaan... i no teníem un duro. La gent allà baix a Carme anaven bé. Era el temps de la Gallina Blanca. A Carme, la filla del forner es va casar amb un noi d’Òdena que li deien el Ventallols. Aquest es va fer ric amb la Gallina Blanca que es posaven 25 mil pessetes i amb el temps cobraves. Hi va haver gent que va cobrar molt fins que va “quebrar”. Allò era un desfalc. Hi havia gent que es va vendre terrenys, a Òdena i a Carme sobretot, però aquí a Copons també hi havia algú.

– A Carme hi vaig estar dos anys i mig i hi vaig estar molt bé. Al segon dia de ser-hi em van venir una colla de noies i em van dir:

- com et dius? Ara et farem companyia - I cada dia em venien a veure. - Antoniaaa, ja som aquí, què ,que t’hi veus gaire forastera aquí a Carme?- I jo deia que no. Pensava, fes el “plan”.... Molt maques. La iaia de l’estanc de Carme que vivia al costat va ser com una mare. M’explicava moltes coses. Jo no havia sortit mai de casa, mai. No havia anat mai a Barcelona fins que em vaig casar. El dia que hi vaig anar veia els cotxes passar i no sabia cap on anar.

– Amb el Jaume ens vam casar el 25 de maig. I quan va ser el juny el Jaume, un encarregat d’una fàbrica de Carme, em va dir - escolta nena, no t’agradaria pas treballar a la fàbrica?- Hi havia una noia que marxava a fer de minyoneta pels amos de les Aigües de l’Ar-tés i hi havia una vacant... quina sort.. perquè aleshores jo només apedaçava roba. Vaig anar apedaçant dos o tres mesos. I jo vaig estar més contenta de treballar a la fàbrica Rosa, oooh! I l’1 d’agost vaig començar a treballar ben contenta. Vaig arribar i van dir -apa que ja en tenim una més-. I me’n recordo cada dia. Vaig estar molt bé. Aleshores vaig quedar en estat. Quan estava en estat engegava els telers i pooff! Adormida! Però ben adormida! I encara es viu el Lluís de Cal Jep Bonic, que tenia 18 anys i era l’ajudant del contramestre, i quan em veia així una mica enterbolida em portava una caixa i m’assentava fins que m’havia passat allò, perquè no em fes mal amb els telers. I deia -et sortirà una mossa que només dormirà!!!- Però va sortir un xicot. A Cal Xera, el pare de la Teresa, dona del Marcel, deia al meu pare: - la meva jove porta un xicot i la teva una mossa- Jo no tenia panxa i la Teresina sí. I mira, jo vaig tenir el nen i la Teresina va tenir la nena, la Teresa. Al revés!

– Temps després el meu germà va marxar de casa dels pares. La meva mare ja anava coixa i tenia 58 anys quan va néixer el meu fill. I quan vaig tenir el nen va baixar a cuidar-me. Però l’aigua de Carme és molt forta, no sé si de la calç o de què, i li van sortir tot de bonys a la pell. I deia que pugéssim nosaltres a Copons. El Ramon treballava a una fàbrica de paper però no li agradava. Això d’estar lligat no li agradava. I el meu germà va venir a dir-me que pugéssim a Copons. Vam pujar el 4 de gener de l’any 60. Ara farà 52 anys. El Ramon era molt bon xicot però tenia el seu caràcter, era un home de caràcter, tu ja l’has conegut i saps que no dic cap mentida... tooota la vida... Deia que a Copons faria de pagès però de pagès es guanyava molt poc. El va llogar el Xuclamel.

< L'entrevista

Antonia Marginet Planell

Va treballar 7 anys per ell amb el camió i no li van pagar mai cap paga extra! Quan va tastar el camió ja va estar, ja no va buscar res més. La qüestió volar, volar sol... I era geniüt. Ell es deia Ramon Senserric.

– Quan vam venir a la casa d'aquí el nen tenia 14 mesos. Vam poder venir perquè no era casa nostra, no teniem res, sinó no haguéssim pogut venir perquè s'hauria repartit pel meu germà, l'hereu.

– A l'any 67 el Ramon va anar a treballar pel del pa Alemany. Quan l'Alemany es va morir el Vila va comprar els seus camions i el Ramon es va jubilar amb el Vila. Els de Cal Xuclamel se'n van anar a Binéfar. I el Ramon feia de camàlic carregant camions de farina. Ell “disfrutava”, siíí perquè treballava una hora i en reposava 10 i volar i volar... Aquests els Alemany tenien casa a Castellolí i a Capellades. Jo de tornada a Copons vaig estar una temporada sense treballar, un any a casa, i a l'any 61 em van cridar a treballar a Cal Font d'Igualada. Anàvem a Igualada amb el cotxe de línia i la tarda la tenia meva. Doncs ve un dia el pare del Quimet que era l'encarregat de la fàbrica de Copons que era amic de casa i em diu – Què mossa? Que vols tornar a treballar a Copons?- Dic oooui, és que ara em sap greu perquè estic bé allà a Cal Font, pujo i baixo... – Que en saps cap doncs? - I li vaig dir la mare del Maure, la Carme. I hi va anar, i li va anar molt bé. A mi em sabia greu plegar de Cal Font. M'hi sentia bé. El Quim em va dir: - Jo et vinc a buscar perquè tu vas plegar, no per las “buenas”, sinó perquè et vas casar- I vaig estar molt contenta que m'ho digués. A Cal font i vaig treballar més de 20 anys. Vaig estar un temps als teixits i després a la confecció, a les fundes. El meu fill va anar a l'escola aquí i va estudiar de delineant per correspondència.

— A l'any 81, vam plegar de Cal Font. Ens van dir que si no plegàvem treien el cotxe i les d'aquí a Copons vam plegar totes. L'empresa encara va durar uns anys més.

I vam pensar alguna cosa trobarem... Però ja ho vaig tenir arreglat jo... Es va morir la meva mare cap al 76. De càncer. Vaig estar un mes a la clínica Sant Josep. Un mes nit i dia. Deixava una cassola de fideus a casa pel meu pare i el Ramon. Em van caure els cabells del mig del cap dels nervis. El 24 de desembre la vam dur avall i el 26 de gener es va morir. Al 82 es va morir el meu germà. I el meu pare anava “aixins axins”... Un dia fosc i negre l'home va cap a la vinya i me'l vaig trobar sota un ametller i el vaig arrossegar fins aquí baix. El Pepet Pams em va dir- aquest home no et durarà ni dos dies...- L'endemà cap a Igualada al metge. Tres dies allà. Me li van posar la sonda i van dir que no es podia operar. Tenia la pròstata. - Et durarà poc, 8 o 15 dies- em van dir... Va durar vuit anys. Aquí dins en un llit. Pobre home... vuit anys al llit com un “Sant Cristo” i no es va ferir! Venia el Mossèn Josep Aribau a veure'l, el Salvador de Cal Manset, el Pepet de Cal Vila.. i ell explicava històries... passaven la tarda aquí. I les comes que jo les hi embolicava que les tenia mortes. Segurament podia ser de la glaçada de la guerra. Li queien les ungles i tot... en fi. Era molt de la broma el meu pare. Però aquí sí que ja em vaig envellir. No volia que anés enlloc el meu pare. És molt “fumut” voler anar a un “puesto” i que no hi puguis anar. Algun viatge sí. Però el Ramon no volia venir mai.

— I el Ramon al 1999, al gener, em va dir el metge d'Igualada que tenia el pulmó malament. Que té càncer i molt “adelantat”. Passà 7 setmanes a l'hospital i cap a casa. Només arribar cap al cafè “dixós”, a cridar!. El meu home a Carme no hi havia anat mai al cafè. Però aquí a Copons va ser arribar i enganxar-s'hi. Cada dissabte marxava amb el coi de les motos que encara són a baix al garatge. El 25 d'abril a les 5h de la tarda sento el timbre. El meu fill ja ho deia - no estarà gaire no a tenir una caiguda.- Doncs em truquen i que baixi cap a l'hospital que havia tingut un accident. I al vespre ja li amputaven la cama a Bellvitge. El meu fill pobre com plorava. I el vaig tenir 7 anys

malalt. Em deia- t'hagués escoltat a tu, no m'hagués passat- això sí que m'ho deia. I aquell caràcter, ai la vida és complicadíssima Rosa. Abans de morir va estar un any a casa entre el llit i el “silló”. Però ja va caure pel carrer davant de Cal Ganxo el 14 de gener, i el dia 21 tornà a caure. Mira que li havia dit que cauria al “cuarto” de bany del cafè. I t'ho juro que va anar així, va cauré al cafè i ja no va sortir més de casa. Em van donar un mes de descans de març a abril i de novembre a desembre. Se'l van endur ingressat. Un dia que va venir el metge de Copons, aquell el Joan dels cabells blancs que ve de tant en tant, em va dir: - tu estàs morta! No ho haves d'haver fet de cuidar-lo aquí a casa tant temps-. Jo estava que feia terror de veure. Fai cara de més dolenta jo que ell. — Ara visc sola. Cada setmana ve el meu fill a veure'm i estic bé. Si no fos pels peus... Surto amb la Pepita Lliró i volto pel poble. Ja no he fet cap més viatge perquè pels peus no puc. Vaig fer 7 o 8 viatges.

Me n'explicaria moltes més de coses però li dic que no puc fer un llibre sencer, que només faig entrevistes. Abans de marxar fem una ullada a les fotografies. Ella només vol que agafi les del seu fill, del seu marit, del seu pare.. però li dic que ha de sortir ella. Que és ella la protagonista.

Abans de marxar em regala una cistella per posar tovallons i una coca. Totes dues coses les ha fet ella i totes dues coses han triomfat només arribar a casa: La coca ha volat i la cistella amb puntes i un llaç verd ha enlluernat a la Greta.

Moltes gràcies per aquesta estona Antonieta. Ho veus com tenies molt a explicar! Una abraçada ben forta. ■

Espai Jove

El Gorg de Nafre

Obres premiades

Premi al millor dibuix de 3 a 5 anys

Aina Closa, 5 anys

Premi a la millor poesia de 6 a 12 anys

El Gorg del Nafre

Se'l podria recordar com el lloc dels silencis, dels tresors, dels pensaments, dels plors, dels somriures i tot el que un pot imaginar. S'hi va de dia, s'hi va de nit, a tota hora hi ha gent encara que no coincideixin en el temps. Sembla estrany de creure però és així tothom hi va però ningú es troba, pot ser curiós o estrany però qui intenta trobar-hi algú no el troba.

Abril Sena, 10 anys

Premi al millor dibuix de 6 a 12 anys

Aaron de la Matta, 8 anys

Premi a la millor narrativa de 6 a 12 anys

El Gorg de Nafre per tothom

Hi havia una vegada un senyor molt ric, que es volia fer una casa al costat del Gorg de Nafre.

Un pagès va sentir que la gent deia que un senyor ric es volia fer una casa al costat del Gorg de Nafre. El pagès va córrer fins a trobar el senyor ric. El pagès li va dir al senyor ric: - Siusplau, no facis la casa, siusplau ! Faré el possible per que no ho facis. La faràs? Va preguntar.

El senyor ric li va respondre: - La faré, tant si t'agrada com si no.

El pagès va fer tot el possible, però no ho va aconseguir. Fins que un dia el pagès li va dir: - Et dono tot el que tinc si no fas la casa al Gorg de Nafre !!

El senyor ric li va dir que sí. Va veure que el pagès es va quedar sense casa i el senyor ric li va preguntar si volia que visquessin junts. El pagès ho va acceptar. Tota la gent del poble de Copons, el pagès i el senyor ric van tornar a disfrutar del Gorg de Nafre.

Emma Vila, 9 anys

Activitats escola-família

Teresa Múnera Pascual

Enguany, a l'escola de Copons s'ha iniciat una nova proposta que involucra directament les famílies dels alumnes. Es tracta que un membre de la família: pare, mare, avi, àvia, tiet, tieta...dirigeixi una activitat als alumnes, o sigui, que durant una estona faci la funció de mestre/a, reforçant així la relació escola-família.

Al llarg d'aquest trimestre ja s'han dut a terme diferents propostes amb molt d'èxit. S'han construït un parell de capgrossos, s'ha treballat les ametlles (des de la recollida, passant per veure com es desclofollen fins a convertir-les en ametlles garrapinyades), s'ha fet una sessió de percussió corporal coincidint amb la diada de Santa Cecília, etc.

Encara queda molt curs per endavant i moltes propostes interessants a fer. Des de les pàgines de Camí Ral us les anirem explicant.

Curset de natació

Teresa Múnera Pascual

TERESA MÚNERA PASCUAL

Dos capgrossos més

Ja fa temps que a Copons es van construir tres capgrossos: el Sol, la Lluna i l'Estrella. Vaig pensar que seria bona idea ampliar la família i fer-ne un parell més amb els alumnes de l'escola, aprofitant la proposta de treball escola-família. Ho vaig comunicar a l'Elvira, la mestra, i li va semblar bé. Quan ho vaig plantejar als alumnes els va fer molta gràcia i ens vam posar ràpidament en marxa. La primera sessió va ser teòrica: vam fer treballar la imaginació i vam decidir entre tots com voldríem que fossin els nous capgrossos. Tothom va dir-hi la seva, es va crear un diàleg interessant i vam acabar fent esbossos de dibuixos amb possibles figures de capgrossos. Vam acabar decidint que serien una bruixa i un gat. A partir d'aquí tots a treballar: inflar els globus, preparar la cola, retallar trossos de paper de diari que prèviament havien dut els alumnes, etc.

TERESA MÚNERA PASCUAL

Per fer més còmoda la feina i poder participar molt més de l'activitat, vam treballar en petit grup, 5 o 6 nens/es, d'aquesta manera tots van poder fer capes de paper i relleus a les figures. Un cop acabat el treball amb el paper de diari els vam deixar assecar uns dies perquè els capgrossos es posessin forts. Passat el temps els vam pintar amb colors inventats barrejant les pintures. El toc final va ser retallar i enganxar una a una les tires llargues de feltre que representaven els cabells de la bruixa.

L'experiència ha estat molt positiva i els capgrossos resten exposats a la Sala Polivalent, al costat dels altres, i esperant amb delit l'ocasió per sortir a ballar pels carrers de Copons. ■

Un any més a la piscina de Copons han tingut lloc els cursets de natació. Un bon grup de nens i nenes han pogut aprendre i/o perfeccionar les seves aptituds aquàtiques de la mà del Manel i del seu ajudant, en Pol. Tots dos han format un bon tàndem i han sabut connectar perfectament amb els seus alumnes.

A banda d'anar aprenent i agafant confiança a l'aigua, els nens i nenes han rigut, han gaudit i s'han divertit amb les bromes i el bon fer del Manel.

Esperem poder tornar a coincidir amb ell el proper estiu. ■

Festa Major d'estiu

La Festa Major és la màxima expressió de la comunitat

Miquel Serrano Vives

Ups!!! He rebut un mail... de qui serà...? De l'Elisenda Mercadal i em diu:

– Miquel, com a regidor de Festes hauries de fer un escrit de la Festa Major pel Camí Ral.

*Jo li vaig contestar:
– D'acord cap problema!*

De cop em pregunto: i ara què escric? Buscant, buscant... i remenant per Internet he trobat un possible significat de Festa Major.

“La Festa Major és el moment de l'expressió de l' identitat d'un municipi. Històricament és el moment en que un municipi simbolitza la seva identitat econòmica (la collita, la indústria representativa o l'espai d'intercanvi comercial) o cultural(religiosa i folklòrica). La Festa Major representa un espai de trobada de quasi obligat compliment en el que la gent aprofita per trobar-se amb els altres membres de la comunitat, i en la que es realitzen diverses expressions de l' identitat del territori. És per tant, un element vinculat a l'expressió de la comunitat, i per tant, els seus actes són representacions de les diverses expressions que alberga el municipi”

En la definició de Festa Major hi ha una frase que vull remarcar La Festa Major és la màxima expressió de la comunitat i realment a Copons es demostra: grans i petits participen de les diverses activitats que es desenvolupen durant aquest dies.

Del 9 al 15 d'agost del 2011 vàrem celebrar la Festa Major de Copons amb una programació molt amplia, amb molta participació i plena d'activitats típiques d'altres anys i de noves: els campionat de futbolí, el pregó, la gimcana, el concurs de fotografia racons de Copons , la cursa infantil de motos de plàstic, la maratón de ball, etc.

M'agradaria destacar la visita que ens varen fer els joves de les Jornades Mundials de la Joventut . El nostre poble els va acollir el dia 14 i els bastoners i geganters els varen fer passar una bona estona folklòrica i cultural abans d'anar cap a ofici.

En conjunt , ha sigut una Festa Major d'alta qualitat, malgrat la crisi, podem dir que gràcies a la gent que ha organitzat activitats i a la col·laboració d'empreses que han participat tant en cessió i donació de material com en aportacions econòmiques, la nostra Festa l'hem pogut tirar endavant amb molt d'orgull .

I ara vull fer una crida a tota la gent que tingui ganes de participar en l'organització de la Festa Major i altres actes que durant l'any podem desenvolupar . En els moments difícils que passem econòmicament el que necessitem és la unió del poble, en sumar esforços per tirar endavant i en aquest cas les festes són un bon moment en que la comunitat d'un poble suma i no ha de restar.

Finalment vull agrair a totes aquelles persones que ens han ajudat a organitzar i a desenvolupar la Festa Major 2011. ■

ELISENDA MERCADAL SEGURA

Hereu i pubilla de Copons 2011

Elisenda Mercadal Segura

Un any més, la Fira d'Igualada va convidar els hereuets i pubilletes dels pobles de la comarca per fer la tradicional ofrena dels fruits del camp i posterior cercavila pel centre de la ciutat.

L'Anna Sala i el Jordi Calaf han sigut la simpatíca parella que ha representat a Copons en aquesta 58ª edició, el 25 de setembre de 2011. ■

Teatre Ens anem fent grans

Jaume Closa Serra

Hem arribat a fi d'any. És temps de fer balanços. I nosaltres, com a Grup de Teatre, també creiem que n' hem de fer.

Per començar, m'agradaria parlar de la penúltima obra representada, "LES ASSASSINADETES DE LICHTING'S HOUSE". Després de Copons, va venir la ja tradicional representació a Rubió per la seva Festa Major d'hivern. Vàrem triomfar, però també entenem que són un públic molt benèvol, la qual cosa no vol dir que no siguin entesos.

Ara, la nostra gran sorpresa va ser quan vàrem rebre una invitació per anar a representar-la a Taradell al mes de febrer, en el magnífic escenari del Centre Cultural Costa i Font, dintre de la 10a Mostra de Teatre Amateur. Va ésser un magnífic colofó al nostre treball que mai ens haguéssim imaginat. Crec que va ser la representació mes reeixida que hem fet de l'obra. Com és natural, ens van presentar com el Grup de Teatre La Barraca de Copons; en acabar la representació, molta gent ens va preguntar on era Copons i quants habitants tenia. Després de situar-nos a l'Anoia, a prop d'Igualada, els diguérem que érem poc més de 300 habitants. Fins i tot la regidora de Cultura no es creia que en un poblet tan petit poguéssim arribar a representar una obra amb tants personatges i a més, d'una forma tan digna.

ALBA CLOSA FRANQUET

Bé, deixem "LES ASSASSINADETES..." i ara centrem-nos en l' última obra, "NO TOT SÓN FLORS ENTRE ROSES I CLAVELLS". Una mica com a descàrrec, voldria fer-vos saber que aquesta comèdia la vàrem començar a assajar a finals de març, i tot i ser una obra de plantejament senzill, vàrem topar una mica en la posada en escena, per la dificultat tècnica que representava per a nosaltres haver de muntar dos pisos, un carrer, un riu gallec... en un mateix espai; però, bé, crec que amb una mica de bona voluntat per part de vosaltres, els espectadors, ens en vàrem sortir força bé. (almenys ens vau aplaudir força)

La segona representació de l'obra, també va ser a Rubió, però aquesta vegada a l'octubre, dintre de la Festa de la Gent Gran. El nostre gran repte, aquesta vegada, va ser encabir en el petit escenari que hi ha a Rubió, totes les situacions que requeria l'obra, però amb una mica d' imaginació i amb l'explicació preliminar (i per descomptat, amb la bona predisposició del públic), crec que ho vàrem resoldre força dignament.

Arribat a aquest punt, estem molt il·lusionats buscant una altra obra de cara a l'estiu que ve.

De totes maneres, convidem i animem als que agradi el teatre, que s'apuntin al nostre grup, sigui com actors o col·laboradors,

ja que en moments determinats anem una mica justos de personal (haureu observat que, a vegades, un mateix actor representa dos personatges).

Des d'aquí, volem agrair-vos el vostre suport i la vostra comprensió envers nosaltres.

Gràcies de tot cor. ■

Els bastoners de Copons no paren

Montse Soteras Corbella

Els bastoners de Copons “fem bolos”

El passat mes de juliol la colla dels bastoners de Copons va participar en la 36ª **Trobada Nacional de Bastoners de Catalunya** que enguany es va celebrar a Llorenç del Penedès, al Baix Penedès. En aquesta trobada s'hi van aplegar 63 colles provinents de tot el territori català, amb un total de 2.000 bastoners. La Trobada Nacional de Bastoners de Catalunya es prepara cada any per una colla bastonera del país. Aquest ha estat el segon any consecutiu que els bastoners de Copons participem en la trobada nacional i hi vam fer un molt bon paper.

Per no perdre el ritme, el 3 de setembre vam participar en la 2a Trobada Bastonera de l'Anoia-Penedès-Garraf, que se celebra cada dos anys i que concentrà a Sitges les colles bastoneres d'aquestes tres comarques. L'Anoia només estava representada per la nostra colla. Va ser una trobada en un marc incomparable, la cercavila va començar

a la Platja de Sant Sebastià i va recórrer els principals carrers de Sitges amb un públic molt agraït, la colla de petits va ser el centre d'atenció per part dels turistes que visitaven la zona que no van parar de fotografiar-los. El dia va finalitzar amb un sopar de germanor entre les colles assistents.

Els bastoners actuem a casa per la festa major d'estiu

Evidentment, per la festa major d'estiu els bastoners vam fer una actuació a casa, va ser el dia 14 d'agost, que va coincidir amb la visita de la delegació de joves francesos que es van instal·lar durant uns dies a casa nostra abans de dirigir-se a Madrid on es va celebrar la Jornada Mundial de la Joventut. Els visitants van quedar encantats amb l'actuació i la ballada de gegants, un esdeveniment que va tenir ressò en la web del municipi francès d'on venien.

JORDI MERCADAL PRATS

Els bastoners de Copons comencem el curs

El passat mes d'octubre vam realitzar l' Assemblea General per començar a preparar la nova temporada. Vam concretar les dates dels assajos que se celebren cada quinze dies (els diumenges a la tarda). De moment ja som una bona colla, amb un total de 25 persones fixes entre grans i petits, hem preparat també un nou ball que estrenarem per la Festa Major de Sant Sebastià i que hem anat assajant els darrers mesos.

Un ball que ha estat creat per les noies més joves de la colla!

En fi, noves actuacions, nous balls i també noves incorporacions que van mantenint les nostres tradicions; unes tradicions que no podem deixar perdre i que a Copons queda garantit amb el grup dels més petits. ■

juliol

- 02 Els Bastoners de Copons participen a la XXXVI Trobada Nacional de Bastoners de Catalunya, celebrada a Llorenç del Penedès
- 03 Dinar de Caramelles a la Plaça Ramon Godó
- 10 Benedicció de cotxes de Sant Cristòfor
- 14 Festa de Final de curs a La Caseta de l'Hort
- 15 Acampada dels nens i nenes del Casal d'Estiu a l'espai de Tot Circ
- 22 Final del Casal d'Estiu
- 29 Final de Curs de Natació

agost

- 08 Comença la Festa Major
- 10 Partit de futbol infantil Copons-Sant Martí de Sesgueioles
- 14 Els Gegants i Bastoners de Copons reben la delegació de la diòcesi de Belley-Ars, França, de camí cap a les Jornades Mundials de la Joventut de Madrid. Cercavila i Missa solemne de Festa Major
- 15 Final de la Festa Major, amb sopar i gala “Tu si que vals”
- 18 Partit de futbol infantil Sant Martí de Sesgueioles-Copons
- 22 Reunió per parlar dels projectes de Parcs Eòlics que pretenen instal·lar al terme municipal de Copons, a la Sala Polivalent
- 30 Bibliobus

setembre

- 03 Els Bastoners de Copons participen a la II Trobada de la Territorial Anoia-Penedès-Garraf, celebrada a Sitges
- 12 Inici de curs a l'escola CEIP Copons
- 24 Assemblea de Regants
- 25 Assemblea dels Bastoners de Copons
- 26 Bibliobus
- 29 Els alumnes de primària de l'escola visiten el Cim d'Àligues de Sant Feliu de Codines

octubre

- 03 Inici de les activitats extraescolars organitzades per l'AMPA del CEIP Copons (teatre, anglès, patinatge...)
- 03 Inici de Microgimnàstica a la Sala Polivalent
- 06 Inici de “Fem esport!!!” al Poliesportiu
- 16 El grup de teatre La Barraca representa l'obra “No tot són flors entre roses i clavells” a Rubió
- 17 Excursió dels nens d'educació infantil al CRARC de Masquefa
- 24 El Bibliobus porta l'espectacle de Pep López “Per terra de dracs”
- 28 Castanyada de l'escola, amb panellets i cançons, a La Barraca
- 29 Assemblea de control – Balanç de gestió municipal, a la Sala Polivalent

novembre

- 10 Els nens de l'escola van a collir ametlles, per fer-les garrapinyades
- 11 Conferència de Sergi Torres “Nou pensament”, a la Sala Polivalent
- 20 Eleccions Generals
- 21 Bibliobus
- 27 Fira i portes obertes al nou espai per infants L'Ametller

desembre

- 16 Taller de manualitats de Nadal al bar de la piscina
- 19 Bibliobus
- 21 Concert de Nadal dels nens de l'escola a la Sala Polivalent
- 22 Esmorzar de final de trimestre a l'escola amb coques fetes pels alumnes
- 22 Cantades als pessebres de les cases
- 23 Inici del Casal de Nadal
- 24 Missa del gall, els bastoners de Copons ballen el “Fum, fum, fum”
- 26 El Patge Faruk i els seus ajudants visiten Copons i recullen les cartes pels Reis de l'Orient

Ajuntament

Què s'està fent?

En el número anterior proposava tres claus per a la gestió fins a final d'any: anticipació, eficiència i confiança.

Des de juny estem treballant amb aquestes premisses, aplicant-les en totes les decisions, processos i accions. A hores d'ara podem dir que els dos primers estan pràcticament consolidats. S'han eliminat molts costos ocults. Aquesta és una de les virtuts de l'eficiència, pots guanyar en valor, en qualitat i en quantitat de servei i per contra reduir-ne el cost. Igualment, l'anticipació ajuda en aquest objectiu, ja que suposa planificar les accions, tenir temps per trobar els millors preus i rendibilitzar els recursos necessaris mitjançant l'economia d'escala.

En resum, al llarg d'aquests sis mesos de gestió municipal s'ha treballat intensament per recuperar la solvència econòmica i moral del municipi de Copons. Encara ens queda camí per recórrer, però la coherència i la transparència en les relacions i tractes que hem mantingut estan generant la confiança necessària al voltant nostre en tots els agents socials més propers.

Cal dir, que totes aquestes actuacions tenien un objectiu de fons: evitar l'augment de la pressió fiscal sobre els veïns, objectiu que creiem assolible si tots assumim la responsabilitat de la situació, tal com vam dir-ho a l'assemblea de 29 d'octubre amb el terme co-responsabilitat.

Parafrasejant un post a Copons 2.0 de 18 de novembre, l'Institut d'Estudis Catalans descriu la responsabilitat com la capacitat de respondre d'alguna cosa, de garantir la realització d'una tasca, el compliment d'un deure, de donar-ne raó. Seguint el fil, podem entendre la co-responsabilitat com la capacitat de respondre d'alguna cosa de manera solidària. És a dir, la co-responsabilitat és la capacitat de dues o més persones de compartir una o més responsabilitats... aquest concepte ha evolucionat cap al co-pagament, gràcies a la facilitat que tenen molts en desvirtuar valors essencials buidant-los així de contingut perquè serveixin als seus interessos. No és aquesta reducció la que pretenem impulsar, sinó aquella que fa referència a tot allò que podem aportar com membres d'una comunitat, compromesos amb i en el present, deixant enrere velles energies que ens aboquen a esperar que l'altre faci per llavors fer nosaltres... En definitiva, del què parlem és d'expandir la nostra consciència per adonar-nos que tots i cadascú de nosaltres som responsables del què tenim i el què no tenim. Deixar l'execució en mans alienes no ens eximeix, tant en el passat com en el present, de la nostra responsabilitat.

Les partida d'ingressos corrents més importants de l'ajuntament són els tributs, dels quals l'IBI i les taxes d'escombraries suposen prop del 80%, fet que ens ha portat a revisar el padró fiscal del poble i actualitzar-lo, no per apujar-los, sinó perquè cada vivenda pagui IBI i escombraries. El cas de l'IBI és clar. En el cas de les escombraries som conscients que aquest servei suposa desplaçar-se fins a una de les dues zones de contenidors (Sant Magí i poliesportiu), tant per als veïns de la zona urbana com per als disseminats. Aquesta reducció ja va suposar en el seu moment una reducció de la taxa, però el servei segueix existint per a tothom i això no exonera a ningú de la taxa, ja que en un lloc o altre s'han de dipositar les deixalles i l'impost s'ha de pagar en el municipi on hi ha la vivenda.

Aquesta revisió suposarà un increment en els ingressos, encara que petit, però necessari donada la situació.

En aquests moments, estem preparant el pressupost del 2012, amb dos criteris clau: primer, que les operacions corrents (ingressos i despeses bàsics) estiguin equilibrades. I segon, que les inversions estiguin supeditades a ingressos extraordinaris, siguin per subvencions, siguin per recuperació de capital, siguin per venda de patrimoni si fos necessari.

Finalment, vull fer referència a un altre compromís que vam adquirir en prendre possessió: acabar l'any amb l'economia municipal encarrilada. Com he dit a l'inici, encara hi estem treballant i esperem que en la propera assemblea que serà a finals de gener o primers de febrer ho puguem afirmar.

Fins aviat!

Cesc Salamé, Alcalde ■

Senyeres

Castell de Calaf

Calaf

Ramon Serra Llacuna

Castell de Calaf

Està situat dalt d'un turó a la part alta del poble. Degué ser construït poc després de l'any 1015, quan el bisbe Borrell d'Osona va fer donació dels puigs de Calaf (Kalafum), Calafell i Ferrera per tal que hi alcés fortificacions i hi repoblés el terme. Durant els segles següents en van ser senyors els vescomtes de Cardona, sota el domini eminent del bisbat de Vic. Els Cardona en van mantenir la possessió fins a l'extinció de les senyories, el segle XIX, tot i que el castell es va enrunar l'any 1781, juntament amb

l'església de Sant Pere, situada dins el recinte murat. Les restes que ens han pervingut, probablement fruit d'una ampliació dels segles XII-XIII, denoten que era un castell força notable. Tenia planta pentagonal amb els angles arrodonits. Els seus murs assolien un gruix de 3 m i una alçada, en alguns trams, de més de 10 m. A l'angle nord-est hi les restes d'una torre de planta circular. La porta dona al cantó del poble.

Font /www.poblesdecatalunya.cat

Transports i telèfons d'interès

Transports

Alsina Graells

Tèlèfon:Barcelona 93 302 40 86
E-mail: clientes@alsinagraells.es
info@alsinagraells.es
Web: www.alsinagraells.es

Horaris

Calaf - Igualada			
Calaf	Els Prats de Rei	Copons	Igualada
09:14 h	09:19 h	09:27 h	09:48 h
19:29 h	19:34 h	19:42 h	20:03 h
Igualada - Calaf			
Igualada	Copons	Els Prats de Rei	Calaf
08:27 h	08:48 h	08:56 h	09:01 h
17:57 h	18:18 h	18:26 h	18:31 h

Hispano Igualadina

Tèlèfon: 93 804 44 51
Adreça: Passeig Verdaguer, s/n
08700 Igualada
Atenció al client: 902 44 77 26
de dilluns a dissabte de 8 a 21 h
E-mail: atencioalclient@hispanoigualadina.net
Web: www.hispanoigualadina.net

Horaris

BARCELONA - CALAF						
BCN - Sants	BCN - M ^a Cristina	Igualada	Jorba	Copons	Prats de rei	Calaf
DE DILLUNS A DIVENDRES FEINERS						
Excepte Agost, Nadal (del 26/12 al 31/12) i Dijous Sant.						
-	10.50	12.00	12.15	12.30	12.40	12.45
-	17.20	19.00	19.15	19.30	19.40	19.45
DE DILLUNS A DIVENDRES FEINERS. Agost, Nadal (del 26/12 al 31/12) i Dijous Sant.						
-	11.05	12.00	12.15	12.30	12.40	12.45
-	17.45	19.00	19.15	19.30	19.40	19.45
Dissabtes.						
-	11.05	12.15	12.30	12.45	12.55	13.00
-	17.45	19.00	19.15	19.30	19.40	19.45
CALAF - BARCELONA						
Calaf	Prats de rei	Copons	Jorba	Igualada	BCN - M ^a Cristina	BCN - Sants
DE DILLUNS A DIVENDRES FEINERS						
Excepte Agost, Nadal (del 26/12 al 31/12) i Dijous Sant.						
7.15	7.20	7.30	7.45	8.00	9.05	-
15.15	15.20	15.30	15.45	16.00	17.05	-
DE DILLUNS A DIVENDRES FEINERS. Agost, Nadal (del 26/12 al 31/12) i Dijous Sant.						
7.15	7.20	7.30	7.45	8.00	9.05	-
15.15	15.20	15.30	15.45	16.00	17.05	-
Dissabtes.						
8.00	8.05	8.15	8.30	9.00	10.05	-
15.15	15.20	15.30	15.45	16.00	17.05	-
Horaris de pas aproximats, depenent de la circulació						
0060706p						

Taxis

Parades a Igualada: Passeig Verdaguer, s/n
Servei Taxi 24 hores: Ricard Tomas, Tel. 609 47 82 19

Telèfons d'interès

Ajuntament de Copons info@copons.net	93 809 00 00
Consultori Mèdic	93 809 01 50
Assistentia Social	93 809 08 80
Servei de Podologia: Judit Muns	637 94 38 76
Àrea Sanitària Rural	93 805 38 18
Associació Defensa Forestal	93 809 00 00
Bombers (emergències)	112
Ambulàncies i Emergències Mèdiques	061
Mossos d'Esquadra (emergències trànsit)	088
Mossos d'Esquadra (Igualada)	93 875 98 40
Protecció Civil Igualada	93 803 12 34
Repsol Butano	93 803 15 17
Avaries gas / Insmagas	901 12 12 12
Fecsa	900 77 00 77
Aigües de Rigat	93 803 14 83
Telefònica Avaries	1002
Antena col·lectiva	616 52 23 13
Correus	93 869 85 94
Oficina Consorci Turisme Alta Anoia	93 868 03 66
Escola	93 809 01 42
Bàscula pública	647 36 42 76
Bibliobús Montserrat b.Montserrat@diba.es	616 98 83 52
Col·lecció d'eines tradicionals de fusteria	93 809 00 93 655 81 39 52
Tot Circ info@totcirc.com	93 809 00 81 686 83 72 25 646 29 45 72
Bar piscina de Copons	93 809 08 41
Queviures Mas	93 809 00 02
Fleca Liró	93 809 00 75
Brodats Sala Farré, SCP	93 809 00 27
Escorxador Closa i Fills	93 809 00 36
Construccions Succesor de Closa Serra, SCP	93 809 08 02
Fusteria Josep Tomàs	93 809 00 93 655 81 39 52

Menú migdia

Servei de menú diari

L'Ajuntament de Copons inicia el servei de menú migdia per a qualsevol persona resident al poble. Aquest servei està pensat, principalment, per a les persones amb la seva autonomia limitada, encara que tothom pot fer-ne ús.

Per més informació dirigir-se a l'ajuntament.

No callis, mulla't i digues-hi la teva!
Opinió, retalls d'història, actualitat, esports...
I ara ens ho pots enviar per correu electrònic:
camiral@copons.net

Horari atenció públic ajuntament
de dilluns a divendres de 9 h. a 13 h.
dijous tancat

CEDDES PER ANTONIA MARGINET PLANELL

